

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3625/2024
30.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Радославе Мађаров и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милош Радојевић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља Крагујевац у Крагујевцу, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1157/24 од 19.08.2024. године, у седници одржаној 30.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1157/24 од 19.08.2024. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1157/24 од 19.08.2024. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 932/23 од 11.03.2024. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев тужиоца и обавезује тужени да му на име неисплаћене основне плате исплати:

- за септембар 2019. године износ од 264,84 динара са законском затезном каматом од 22.10.2019. године до исплате,
- за октобар 2019. године износ од 1.001,80 динара са законском затезном каматом од 22.11.2019. године до исплате,
- за децембар 2019. године износ од 1.134,38 динара са законском затезном каматом од 22.01.2020. године до исплате,
- за јануар 2020. године износ од 977,90 динара са законском затезном каматом од 22.02.2020. године до исплате,
- за фебруар 2020. године износ од 1.082,21 динара са законском затезном каматом од 22.03.2020. године до исплате,
- за март 2020. године износ од 1.043,36 динара са законском затезном каматом од 22.04.2020. године до исплате,
- за април 2020. године износ од 872,88 динара са законском затезном каматом од 22.05.2020. године до исплате,
- за мај 2020. године износ од 1.042,48 динара са законском затезном каматом од 22.06.2020. године до исплате,

- за јун 2020. године износ од 1.134,38 динара са законском затезном каматом од 22.07.2020. године до исплате,
- за јул 2020. године износ од 612,82 динара са законском затезном каматом од 22.08.2020. године до исплате,
- за август 2020. године износ од 1.134,38 динара са законском затезном каматом од 22.09.2020. године до исплате,
- за септембар 2020. године износ од 1.134,28 динара са законском затезном каматом од 22.10.2020. године до исплате,
- за октобар 2020. године износ од 104,31 динара са законском затезном каматом од 22.11.2020. године до исплате
- за новембар 2020. године износ од 787,31 динара са законском затезном каматом од 22.12.2020. године до исплате, а **ОДБИЈА** захтева туженог да му тужилац накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 160.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 932/23 од 11.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име остварене а неисплаћене основне зараде за редован рад за период од септембра 2019. до новембра 2020. године исплати појединачне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 32.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1157/24 од 19.08.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној применом члана 404. Закона о парничном поступку. Врховни суд није разматрао допуну ревизије од 15.01.2026. године која је поднета након истеком законом предвиђеног рока за изјављивање ревизије.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужиоца на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд налази да су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, а ради уједначавања судске праксе у погледу одлучивања о тужбеним захтевима из истог или сличног чињеничног и правног основа за исплату разлике основне плате до висине минималне зараде.

Из изнетих разлога је одлучено као у ставу првом изреке, на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у периоду потраживања био у радном односу код туженог и обављао послове радног места У том периоду тужени је тужиоцу плату обрачунавао множењем основице за обрачун плате, коефицијента за обрачун плате и корективног коефицијента, који производ је увећавао износом на име радног учинка – капитација и уколико је било потребно одговарајућим износом до висине минималне зараде. На основу допунског налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област утврђено је да је исплаћена основна нето плата увећана за доплату до минималне зараде и исплаћени радни учинак – капитацију једнака или виша од минималне зараде у РС сразмерно броју радних сати тужиље (варијанта I). Утврђена је и разлика између исплаћене основне нето плате увећане за доплату до минималне зараде и нето минималне зараде у РС (сразмерно броју радних сати тужиоца) за сваки појединачни месец у спорном периоду, односно у укупном износу од 12.327,41 динара (варијанта II). Тужилац је определио тужбени захтев у складу са допунским налазом и мишљењем судског вештака - варијантом II.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев, имајући у виду да се плате запослених у здравственим установама, чије се плате у целини или делимично финансирају из средстава буџета или из сопствених прихода здравствене установе утврђују на основу основице за обрачун плата, коефицијента, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа на основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка. Како је на основу допунског налаза вештака утврђено да је тако обрачуната плата тужиоцу исплаћена у износима који су једнаки или виши од износа минималне зараде, тужиочево потраживање није основано.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/2001...95/2018) уређен је начин утврђивања плата, додатка, накнада и осталих примања поред осталих и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (члан 1. тач.3.) и запослене у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање (члан 1. тач.4.).

Према члану 2. наведеног закона, структуру плате запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и кофицијета (утврђених актом Владе), додатка на плату прописаних тим законом (минули рад, дежурство и друге случајеве рада дужег од пуног радног

времена одређене прописима - прековремени рад, дневну накнаду за повећане трошкове рада и боравка на терену, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Поред тих елемената, плате запослених у јавним службама које се финансирају из доприноса за обавезно социјално осигурање садрже и део плате по основу радног учинка, с тим што се основна плата одређује множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента. Одредбом члана 4а истог закона, предвиђено је да се део плате по основу радног учинка одређује процентуалним увећањем основне плате, а утврђује се по запосленом у здравственој установи, односно по тиму запослених који учествују у обављању одређених послова, односно по организационој јединици или делу здравствене установе, односно здравствене установе у целини, по основу обима рада, квалитета извршеног посла, броја и структуре одређених осигураних лица, као и применом других критеријума и мерила утврђених актом Владе.

Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 96/19 и 58/20-Анекс) који је у примени у спорном периоду, у одредбама чланова 91. и 95, предвиђено је да запослени има право на одговарајућу плату, која се утврђује у складу са законом и овим уговором, да се плате утврђују на основу основице за обрачун плата, коефицијената са којим се множи основица, додатка на плату (за рад на дан празника који је нерадни дан, за рад ноћу, за рад недељом, за прековремени рад и минули рад), обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом. Основну плату за утврђивање додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом.

На основу члана 4а став 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама Влада РС је донела Уредбу о корективном коефицијенту, највишем процентуалном увећању основне плате, критеријумима и мерилима за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начину обрачуна плате запослених у здравственим установама ("Службени гласник РС", бр. 100/2011...13/2020) која примењује на све запослене у здравству, дакле и на медицинско и на немедицинско особље, и односи се на здравствене установе на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите. Том уредбом утврђују се корективни коефицијент, највише процентуално увећање основне плате, критеријуми и мерила за део плате који се остварује по основу радног учинка, као и начин обрачуна плате запослених у здравственим установама. Према члану 4. те Уредбе основна плата одређује се множењем коефицијента, основице за обрачун плате и корективног коефицијента у висини од 0,9612 (став 1. и 2.). Основицу за обрачун додатка на плату чини основна плата увећана за радни учинак, у складу са законом којим се уређују плате у јавним службама (став 3.). У одредби члана 5. исте уредбе, регулисан је део плате по основу радног учинка тако што се одређује процентуалним увећањем основне плате, сразмерно укупној оцени, која износи највише 8,08%.

Следећи наведени нормативни оквир, основну плату запосленима у здравственој установи одређује основица за обрачун плате, одговарајући коефицијент и корективни коефицијент у номинално исказаној висини од 0,9612. На тако утврђену и обрачунату основну плату, запосленима је признато право на процентуално увећање

основне плате по основу радног учинка који је део (одговарајуће) плате и надаље чини основицу за обрачун законом предвиђених додатака на плату. То значи да обрачун по основу радног учинка не представља један од елемената за утврђивање основне плате и тиме није њен саставни део, већ део одговарајуће плате.

Осим тога, основна плата запосленог обрачуната на основу закона којим се уређују плате, не може бити нижа од вредности минималне зараде регулисане у одредбама чланова 111. и 112. Закона о раду, јер се ради о гарантованом минимуму стандарда о основном праву запослених на исплату накнаде за рад. Њена правна природа изводи се из потребе обезбеђења задовољавања егзистенцијалних социјалних потреба запосленог и посредно чланова његове породице. Право на минималну зараду је Међународна организација рада регулисала Конвенцијом бр. 131 о утврђивању минималних надница чији је наша земља потписник (Закон о ратификацији конвенције међународне организације рада бр. 131 о утврђивању минималних плата, с посебним освртом на земље у развоју (“Сл. лист СФРЈ – Међународни уговори”, бр. 14/82). Њом је гарантовано да ће минималне наднице имати законску снагу и неће се моћи смањивати, а у случају да се не примењују, одговорно лице или лица подлежу одговарајућим казним или другим санкцијама. Следом изнетог, уколико је обрачуната основна зарада (дакле без додатака или увећања плате) за остварени стандардни учинак и пун месечни фонд часова рада мања од минималне зараде, запослени имају право на основну плату у висини минималне зараде у складу са законом и у том случају минимална зарада је основица за обрачун и исплату припадајућих увећања и додатка на плату у складу са законом и општим актом.

У конкретном случају, тужилац је запослен у туженој здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. По оцени Врховног суда не може се прихватити становиште нижестепених судова да је исплатом у збиром износу основне плате тужиоца (коју чини производ основица, коефицијента и корективног коефицијента), са делом плате за радни учинак-капитацијом и преосталим износима доплаћеним до висине минималне зараде, на тај начин тужени тужиоцу исплатио тражено новчано потраживање на име неисплаћеног дела основне плате.

Наиме, посебним напред наведеним нормама, свим запосленим у здравственој установи признато је право на увећање основне плате (у процентуалном износу) по основу радног учинака. То право на увећање, као део одговарајуће плате, не може се уподобити другом основу за исплату, нити урачунавати као део разлике основне плате до висине минималне зараде, јер то супротно праву запослених са најнижим примањима да је висина минималне зараде гарантована вредност основне плате. Због тога, тужилац има право на основну плату у висини минималне зараде у ситуацији када је нижа од гарантованог минимума накнаде за рад, јер се за обрачун овог потраживања не обрачунавају и исплате по другим основима, у конкретном случају по основу радног учинка који представљају самосталан основ исплате.

Следом изнетог, по оцени Врховног суда основано тужилац потражује неисплаћени део основне плате који представља разлику између обрачунате основне плате (члан 4. став 1. и 2. наведене Уредбе) са корекцијом у виду доплате дела минималне зараде и основне плате у висини минималне зараде обрачунате у складу са одредбом члана 111. Закона о раду. Имајући у виду наведено, ревизијски суд је

преиначио нижестепене пресуде и тужиоцу досудио тражену разлику основне плате, у појединачним месечним износима, утврђеним допунским налазом и мишљењем судског вештака – варијанти II.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. Закона о парничном поступку Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. Закона о парничном поступку припадају опредељени трошкови целог поступка, према успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав тужбе и три поднеска од стране пуномоћника адвоката од по 9.000,00 динара, заступања на четири одржана рочишта од по 13.500,00 динара и три неодржана рочишту од по 9.000,00 динара, за састав жалбе и ревизије од по 18.000,00 динара, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у време предузимања тих радњи и на име вештачење износ од 7.000,00 динара.

На основу члана 165. став 2. Закона о парничном поступку Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**